

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน

โครงการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม
ประเพณีท้องถิ่นวัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริ
โดย สำนักศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (อพ.สร.-มรภ.บุรีรัมย์)
ประจำปีงบประมาณ 2566

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน

โครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณี
ท้องถิ่นวัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริ
โดย สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (อพ.สร.-มรภ.บุรีรัมย์)
ประจำปีงบประมาณ 2566

คำนำ

รายงานผลการดำเนินงานโครงการเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินงานโครงการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่นวัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.) และสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลห้วยทับนบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

จากผลการดำเนินงาน โครงการได้ดำเนินตามกรอบการเรียนรู้ทรัพยากรและกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร โดยได้สำรวจ ค้นหา รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีบริบททางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และกระบวนการถ่ายทอดศิลปะการแสดงตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงและบังเกิดผลดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากบุคคลและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้มีส่วนสนับสนุนและร่วมมือขับเคลื่อนการดำเนินงานสนองพระราชดำริเป็นไปด้วยดีด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี และหวังว่ารายงานผลการดำเนินงานโครงการเล่มนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลสำคัญในการศึกษาข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่นวัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีคุณค่ายิ่งต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	1
หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์โครงการ.....	3
เป้าหมาย.....	3
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ.....	4
ผลที่จะได้รับ.....	4
กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับประโยชน์.....	4
สถานที่จัดกิจกรรมตามโครงการ.....	5
แผนปฏิบัติงาน.....	5
งบประมาณที่เสนอขอและงบประมาณที่ได้ใช้จริง.....	5
บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	6
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นที่ในการดำเนินโครงการ.....	7
สถานที่แหล่งข้อมูล.....	7
ผู้ให้ข้อมูล.....	7
ลักษณะที่ตั้ง.....	8
เนื้อที่.....	8
ลักษณะภูมิอากาศ.....	8
ด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	9
ด้านสาธารณสุข.....	9
ด้านการศึกษา.....	9
ด้านศาสนา.....	10
ด้านวัฒนธรรม.....	10
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.....	10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน.....	11
บริบททางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อ.....	11
1. ความเป็นมาของชุมชน.....	11
2. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ.....	15
3. วิถีชีวิตของชุมชน.....	17
4. ประเพณีและความเชื่อ.....	21
5. ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	24
กระบวนการถ่ายทอดศิลปะการแสดงตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และพัฒนา ชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน.....	28
1. อบรมและพัฒนานักศึกษาให้เกิดการปฏิบัติด้านดนตรีและ นาฏศิลป์พื้นบ้าน.....	28
2. กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดงดนตรีและ นาฏศิลป์พื้นบ้าน.....	30
ภาคผนวก.....	38
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มเสนอโครงการ.....	39
ภาคผนวก ข แบบฟอร์มสรุปความก้าวหน้าของโครงการ.....	51
ภาคผนวก ค ภาพประกอบเพิ่มเติม.....	57
คณะผู้จัดทำ.....	69

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ชุมชนบ้านหนองต้อและชุมชนบ้านหนองต้อพัฒนา.....	12
2	แหล่งน้ำชุมชนบ้านหนองต้อและชุมชนบ้านหนองต้อพัฒนา.....	13
3	เสาหินโบราณหรือศิลาแลงโบราณ.....	14
4	เสาหินโบราณหรือศิลาแลงโบราณ.....	14
5	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	15
6	แหล่งน้ำสำหรับการดำรงชีวิตของชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา	16
7	แหล่งน้ำสำหรับการดำรงชีวิตของชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา	16
8	การประกอบอาชีพของชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	17
9	การปลูกพืชผักของชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	18
10	แหล่งประกอบอาชีพชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	18
11	แหล่งประกอบอาชีพชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	19
12	การเลี้ยงสัตว์ในชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	19
13	การทอเสื่อในชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	20
14	วิถีชีวิตในชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา.....	20
15	วัดหนองต้อ.....	21
16	บริเวณภายในวัดหนองต้อ.....	22
17	บริเวณภายในวัดหนองต้อ.....	22
18	บริเวณภายในวัดหนองต้อ.....	23
19	บริเวณภายในวัดหนองต้อ.....	23
20	บริเวณภายในวัดหนองต้อ.....	24
21	การประกอบอาหารพื้นบ้าน.....	25
22	การทอเสื่อ.....	25

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
23	การทอเสื้อ.....	26
24	การทอเสื้อ.....	26
25	การทอเสื้อ.....	27
26	ผลิตภัณฑ์ในชุมชน.....	27
27	กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้.....	29
28	กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้.....	29
29	พื้นที่ดำเนินกิจกรรม.....	30
30	พื้นที่ดำเนินกิจกรรม.....	31
31	กลุ่มผู้นำชุมชน.....	31
32	ผู้นำชุมชนกล่าวต้อนรับ.....	32
33	กลุ่มชุมชนและนักศึกษา.....	32
34	การชี้แจงการดำเนินกิจกรรมให้กับกลุ่มชุมชน.....	33
35	วงดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	34
36	วงดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.....	34
37	กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์.....	35
38	กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์.....	35
39	กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์.....	36

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศไทย ให้คงอยู่เป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าประจำชาติไทยสืบไป โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) ดำเนินงานบนฐานทรัพยากร 3 ฐาน คือ ทรัพยากรกายภาพ (สิ่งที่ไม่มีชีวิต) ทรัพยากรชีวภาพ (สิ่งที่มีชีวิต) และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา มีแนวทางการดำเนินงาน 3 กรอบ 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร ประกอบด้วย กิจกรรมปกป้องทรัพยากร กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร 2) กรอบการใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร และ 3) กรอบการสร้างจิตสำนึก ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมสนองพระราชดำริมากกว่า 204 หน่วยงาน มีสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมากกว่า 4,500 โรงเรียน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้คน รุ่นต่อไปได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสมดุล ยกระดับ กระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมบนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล และในยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อนุรักษ์ ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง อันเป็นลักษณะของคนไทยในอนาคตที่ประเทศคาดหวังในอีก 20 ปีข้างหน้า

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและสืบสานงานทำนุ

บำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อยอดมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่ามูลค่าสูง และเป็นฐานรากในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติให้มีความเข้มแข็งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ คือ ประชาชนคนไทยมีจิตสำนึกที่ดีงาม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถเพิ่มคุณค่า และมูลค่าจากศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา งานวิจัย บริหารจัดการองค์ความรู้มิติทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการนำศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงเพื่อเป็นฐานรากในการพัฒนาชุมชนประเทศชาติและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาและยกระดับระบบบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

ในปีงบประมาณ 2566 สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับจัดสรรงบประมาณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ดังนั้น สำนักศิลปะและวัฒนธรรม จึงได้จัดทำโครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการต่อยอดจากโครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ในปีงบประมาณที่ผ่านมา และสำรวจ ค้นหา รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์เกิดการพบร่องรอยของศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางด้านศิลปะการแสดงและความเชื่อที่ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ในปีงบประมาณ 2566 นี้สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้กำหนดการดำเนินงานเพื่อศึกษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการเรียนรู้ อนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนสำหรับพัฒนานักศึกษาและเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดลงพื้นที่ชุมชนและร่วมกันพัฒนางานด้านการส่งเสริมศิลปะการแสดงของชุมชนชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้าน อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)
2. เพื่อศึกษาบริบททางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อถ่ายทอดศิลปะการแสดงตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
4. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

เป้าหมาย

1. เป้าหมายตามแผนแม่บท

ดำเนินงานตามแผนแม่บท ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2569) ตามกรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

2. เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

ได้ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

3. เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)

3.1 เกิดผลงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

3.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

3.3 เป็นฐานข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นฐานข้อมูลวิจัย อพ.สธ. และฐานข้อมูลมรดกภูมิปัญญาอีสานใต้

3.4 ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนด้านข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์พื้นเมือง

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1.1 ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
- 1.2 จำนวนนักศึกษาที่ร่วมโครงการและจำนวนบุคลากรในท้องถิ่น

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 2.1 ฐานข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.2 แหล่งความรู้ทางประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และสื่อในการจัดการเรียนการสอนด้านทรัพยากรวัฒนธรรม
- 2.3 นักศึกษา บุคลากร และบุคคลทั่วไปเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลที่จะได้รับ

1. ได้ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์เชิงพื้นที่ในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ และฐานข้อมูลระบบออนไลน์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิประวัตินวนคนตรีพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์พื้นเมือง

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับประโยชน์

1. พื้นที่ชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สถานที่จัดกิจกรรมตามโครงการ

1. พื้นที่ชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2565			ปี พ.ศ. 2566				
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3	
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	←→							
วางแผนโครงการ (P)								
จัดทำร่างและรายละเอียดโครงการฯ			←→					
นำเสนอผู้บริหารเพื่อขอความเห็นชอบ				←→				
ขออนุมัติโครงการ				←→				
ประสานปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน				←→				
ดำเนินโครงการ (D)								
ดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผน	←→					→		
ติดตามการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (C)								
รายงานการประเมินผลโครงการ						←→		
นำผลสรุปมาปรับปรุงเพื่อวางแผนครั้งต่อไป (A)								
ประชุมสรุปเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป							←→	

งบประมาณที่เสนอขอและงบประมาณที่ได้ใช้จริง

งบประมาณที่เสนอขอ

☒ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

โครงการการบริหารจัดการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จำนวนเงิน.....150,000 บาท

☐ ใช้งบประมาณของหน่วยงาน (ระบุแหล่งงบประมาณ)

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

งบประมาณที่ใช้จริง จำนวน 150,000 บาท โดยใช้จ่าย ดังนี้

1. การประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อม รวมงบประมาณ 12,000 บาท
2. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลฯ ในพื้นที่เป้าหมาย รวมงบประมาณ 117,610 บาท
3. จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในจังหวัดบุรีรัมย์ (รายงานฉบับสมบูรณ์) รวมงบประมาณ 20,390 บาท

บุคคล/หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ส่วนที่ 2

บริบทพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์สากล โดยตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัย ซึ่งหนึ่งในพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยคือ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม ที่จะต้องร่วมกันส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินการในได้หลากหลายทาง รูปแบบของกิจกรรมในการเผยแพร่วัฒนธรรมประจำท้องถิ่นนั้นสามารถนำมาประยุกต์และบูรณาการกับการเรียนการสอนได้ ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและการเผยแพร่จึงควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นผู้นำที่ดีแก่สังคมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ โดยการชี้นำแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ให้รู้จักและเข้าใจถึงความงดงามของศิลปะประจำท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการของสถาบันในการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมนั้นเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถนำพาให้นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงความสำคัญของศิลปะประจำชาติ เพื่อที่จะช่วยกันจรรโลงและร่วมกันสืบทอดมรดกอันล้ำค่าให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบต่อไป

การลงพื้นที่สู่ชุมชนเพื่อการสำรวจข้อมูล และการร่วมกิจกรรมของชุมชนจึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการพัฒนางานด้านศิลปะและวัฒนธรรม ดังนั้น สำนักศิลปะและวัฒนธรรมจึงเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้สำรวจพื้นที่ที่มีความสำคัญ พื้นที่ที่มีร่องรอยของชุมชนเก่าและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นตามวิถีชีวิตชุมชน จึงได้กำหนดพื้นที่สำรวจคือ ชุมชนบ้านหนองตอ หมู่ 9 และชุมชนบ้านหนองตอพัฒนา หมู่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่แหล่งข้อมูล

ชุมชนบ้านหนองตอ หมู่ 9 และชุมชนบ้านหนองตอพัฒนา หมู่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้ให้ข้อมูล

1. นางไพริน ยาพนนต์ ผู้ใหญ่บ้านหนองตอ หมู่ 9
2. นายอำนาจ ตุ่มจงกล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหนองตอพัฒนา หมู่ 18

3. พระใบฎีกาสำเริง กิตติคุโน เจ้าอาวาสวัดหนองต้อ

ลักษณะที่ตั้ง

ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 12 บ้านน้อยสามัคคี ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีเขตปกครองท้องที่อยู่ 19 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอบะคำ ซึ่งห่างจากที่ว่าการอำเภอบะคำ ประมาณ 6 กิโลเมตร

เนื้อที่

ตำบลหูก้านบมีเนื้อที่ประมาณ 66.95 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 41,843.75 ไร่ ภูมิประเทศ สภาพพื้นที่โดยรวมเป็นที่ราบสูงสลับภูเขา และมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำอาชีพเกษตรกรรมทั้งทางการทำไร่ ทำนา ปศุสัตว์ พื้นที่ส่วนใหญ่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จรดเทศบาลตำบลปะคำ, องค์การบริหารส่วนตำบลไทยเจริญ และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ จรดเทศบาลตำบลโนนดินแดงและองค์การบริหารส่วนตำบลลำนางรอง อำเภอนโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก จรดองค์การบริหารส่วนตำบลสัมปอ อำเภอนโนนดินแดง และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะครอง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก จรดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกมะม่วง อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

พื้นที่รับผิดชอบและประชากร แบ่งเขตการปกครองทั้งหมด 19 หมู่บ้าน

ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเขตภูมิอากาศแบบสวันนา มีลักษณะอากาศที่มีฤดูแล้งสลับฤดูฝนอย่างเด่นชัด ลักษณะอากาศเช่นนี้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจึงสามารถแบ่งออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรการปศุสัตว์

การเกษตร ได้แก่ การปลูกข้าว การปลูกมันสำปะหลัง การปลูกอ้อย การปลูกยางพารา การปลูกปารม

การปศุสัตว์ ได้แก่ มีการเลี้ยงโคนม โคพันธุ์เนื้อ โคพื้นบ้าน กระบือ สุกร ไก่พันธุ์ และ เลี้ยงหม่อนไหม

การอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงสีข้าว 5 แห่ง ร้านทำขนมจีน 5 แห่ง โรงกลั่นสุรา 1 แห่ง ร้านซ่อมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และร้านเคาะพ่นสี 11 แห่ง

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ 15 – 60 ปี อยู่ในกำลังแรงงาน ร้อยละ 95 เมื่อเทียบกับอัตราส่วนกับจังหวัด ร้อยละ 73.99 ซึ่งสูงกว่ามาก แต่ค่าแรงในพื้นที่ต่ำกว่าระดับจังหวัด โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร ประชากรอายุระหว่าง 25 – 50 ปี บางส่วนไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงาน อุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านใหญ่ ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงาน เยอะ เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้

ด้านสาธารณสุข

ตำบลหูก่านมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหูก่านบ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโคกไม้แดงหัวกระสัง

ด้านการศึกษา

สถานการศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหูก่านมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จำนวน 4 แห่ง แยกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจำนวน 3 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการศาสนา จำนวน 1 แห่ง สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ดังนี้

- โรงเรียนบ้านสุขสำราญ
- โรงเรียนบ้านโคกไม้แดงหัวกระสัง
- โรงเรียนบ้านหูก่านบ
- โรงเรียนบ้านหนองด้อ
- โรงเรียนปะคำพิทยาคม
- ศูนย์พัฒนาเด็กวัดสุกิจธรรมาวาสตำบลหูก่านบ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านสุขสำราญ

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านโคกไม้แดงหัวกระสัง
- ศูนย์อุดมศึกษาเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชาินี ปะคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ด้านศาสนา

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหูก้านส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัด 2 แห่งและสำนักสงฆ์ 7 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 แห่ง

ด้านวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลหูก้าน มีภาษาท้องถิ่นที่หลากหลายใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนมากจะเป็นภาษาไทยอีสาน เขมร ปะปนบางส่วน และภาษาไทยนางรอง แต่ก็มีประเพณีและวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เหมือนกับประเพณีท้องถิ่นอื่น ๆ ดังนี้

- ประเพณีสงกรานต์ วันที่ 12 – 13 เมษายน ของทุกปี จัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุและจัดกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
- ประเพณีเข้าพรรษา วันเข้าพรรษาทุกปี จัดกิจกรรมร่วมทำบุญตักบาตร แห่เทียนเข้าพรรษา
- ประเพณีลอยกระทง วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 จัดกิจกรรมงานประเพณีลอยกระทง
- ประเพณีบุญบั้งไฟ เดือน พฤษภาคม ถึง มิถุนายน ของทุกปี จัดกิจกรรมงานประเพณีบุญบั้งไฟ โดยจัดให้มีขบวนแห่และแข่งขันการจุดบั้งไฟ
- ประเพณีแข่งเรือ เดือน เมษายน จัดกิจกรรมแข่งขันเรือพายความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหูก้าน มีสถานีดารวจภูธรปะคำ เป็นผู้รับผิดชอบและให้บริการประชาชนในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยมีผู้ยามให้บริการประชาชนบริเวณสี่แยกบ้านสุขสำราญ

ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งน้ำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหูก้าน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สามารถใช้ในการอุปโภคบริโภค ทำการเกษตร และทำน้ำประปา ซึ่งเป็นลำน้ำลำห้วย จำนวน 5 สาย ไหลผ่านพื้นที่ตำบล ได้แก่ ลำพุง ห้วยซับห้วย ลำมาศน้อย ลำนางรอง ลำปลายมาศ

อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่ตำบล จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำซับประดู่ อ่างเก็บน้ำซับห้วย และอ่างเก็บน้ำกำนันดำ

บึง หนอง (ขนาดใหญ่) ในเขตพื้นที่ตำบล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ หนองไม้เสียบ และ
หนองต้อ

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ฝาย จำนวน 4 แห่ง บ่อน้ำตื้น จำนวน 35 แห่ง บ่อน้ำบาดาล
จำนวน 46 แห่ง และสระ จำนวน 20 แห่ง

ส่วนที่ 3

ผลการดำเนินงาน

สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้กำหนดการดำเนินงานเพื่อศึกษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการเรียนรู้ อนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนสำหรับพัฒนานักศึกษาและเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลศิลปะและวัฒนธรรมในครั้งนี้ได้ลงพื้นที่ชุมชนและร่วมกันพัฒนางานด้านการส่งเสริมศิลปะการแสดงของชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบล หทำนบ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

บริบททางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อ

บริบททางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนบ้านหนองตอ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองตอพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลห้วยทับ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนบ้านหนองต่อและชุมชนบ้านหนองต่อพัฒนา แต่เดิมเป็นเพียงหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่รวมกันเป็นหนึ่งชุมชน ในอดีตจากประวัติความเป็นมากล่าวไว้ว่า การก่อตั้งหมู่บ้านหรือชุมชนนี้เกิดจากการอพยพเคลื่อนย้ายของผู้คนในอดีตเพื่อมาตั้งรกรากอยู่บริเวณปัจจุบัน คนเฒ่าคนแก่เล่าว่าได้อพยพมาจากหลายพื้นที่ เช่น จากประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา) จากจังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

ภาพที่ 1 ชุมชนบ้านหนองต้อและชุมชนบ้านหนองต้อพัฒนา

ผู้สูงอายุของชุมชนกล่าวว่า การมาปักหลักฐานที่ชุมชนแห่งนี้เนื่องจากพบแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นหนองน้ำที่มีขนาดใหญ่เหมาะแก่การดำรงชีวิต จึงได้ปักหลักฐานสร้างชุมชนยังบริเวณหนองน้ำแห่งนี้ การมาพบแหล่งน้ำในครั้งนั้นจะปรากฏเห็นต่อไม้ขนาดใหญ่ในหนองน้ำ จึงเป็นที่มาของ “หนองตอ” แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น “หนองตอ” ในปัจจุบัน

ภาพที่ 2 แหล่งน้ำชุมชนบ้านหนองตอและชุมชนบ้านหนองตอพัฒนา

จากเดิมที่เคยเป็นชุมชนหนองตอ หรือ หนองตอเพียงชุมชนเดียวปัจจุบันได้มีการขยายการปกครองออกเป็น 2 ชุมชน คือชุมชนหนองตอ หมู่ที่ 9 และชุมชนหนองตอพัฒนา หมู่ที่ 18 แต่การไปมาหาสู่หรือการทำกิจกรรมทางประเพณีต่าง ๆ จะกระทำร่วมกันเหมือนดังเช่นในอดีต

ในชุมชนหนองตอและชุมชนหนองตอพัฒนา มีการขุดพบเสาหินโบราณหรือศิลาแลงโบราณบริเวณทุ่งนาของชาวบ้าน ซึ่งการขุดพบในครั้งนั้นปรากฏหลักฐานเสาหินจำนวนมาก สันนิษฐานว่าบริเวณดังกล่าวในอดีตอาจเป็นไปได้ว่าเสาหินเหล่านี้ได้ถูกนำมาสร้างปราสาทหินของคนโบราณ แต่เนื่องด้วยชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของศิลปะเก่าแก่หรือโบราณวัตถุจึงทำให้เสาหินเหล่านี้ถูกโยกย้ายไปเป็นจำนวนมาก เหลือเพียงไม่กี่ชิ้นที่ยังคงมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเสาหินเหล่านี้จึงต้องมีการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี ด้วยวิธีการนำมามอบหรือถวายไว้ที่วัด เพื่อให้วัดเป็นผู้ดูแลตามวิธีการของทางวัดจัดทำขึ้น

ภาพที่ 3 เสาหินโบราณหรือศิลาแลงโบราณ

ภาพที่ 4 เสาหินโบราณหรือศิลาแลงโบราณ

2. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา จะมีบริเวณพื้นที่หรืออาณาเขตที่ติดต่อกัน โดยมีถนนสายหลักที่เป็นทางเชื่อมในหมู่บ้านเพื่อเดินทางไปมาหาสู่กันและการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติร่วมกันคือ หนองน้ำขนาดใหญ่ที่เรียกว่า หนองต้อ ซึ่งจะใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับการดำรงชีวิตของชุมชนทั้งสอง โดยแหล่งน้ำนี้จะประกอบไปด้วย สัตว์น้ำ พืชน้ำ ต้นไม้ต่าง ๆ นานาพันธุ์ โดยเฉพาะต้นกก และต้นไทร ซึ่งเป็นพืชไม้ที่มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพรองจากการทำนํานั้นก็คือ การใช้ต้นกกและต้นไทรประกอบการทอเสื่อซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสามารถสร้างรายได้ได้อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องด้วยปัจจุบันไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเนื่องจากการที่ต้องประกอบอาชีพหลักหรือการทำงานด้านอื่น ๆ รวมทั้งสภาวะทางสุขภาพที่ทำให้ชาวบ้านไม่ได้รับการสืบทอดเท่าที่ควรจึงทำให้อาชีพการทอเสื่อกกเริ่มลดน้อยถอยลงไปมากเมื่อเทียบกับในอดีต

ภาพที่ 5 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา

ภาพที่ 6 แหล่งน้ำสำหรับการดำรงชีวิตของชุมชนหนองต๋อและชุมชนหนองต๋อพัฒนา

ภาพที่ 7 แหล่งน้ำสำหรับการดำรงชีวิตของชุมชนหนองต๋อและชุมชนหนองต๋อพัฒนา

3. วิถีชีวิตชุมชน

ชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีอาชีพรองอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ การทำธุรกิจในครัวเรือน การทอเสื่อ และอาชีพอื่น ๆ ซึ่งการดำรงชีวิตของชุมชนจะเกิดจากการประกอบอาชีพเป็นหลัก กล่าวคือ ชาวบ้านนิยมประกอบอาชีพการทำเกษตรกรรม การทำนา เมื่อมีการทำนาหรือการปลูกพืชก็ให้ความสำคัญกับการทำเกษตร กิจกรรมต่าง ๆ ตามวิถีชีวิตจะเกิดจากการประกอบอาชีพหลัก เริ่มตั้งแต่การวางแผนการทำนาปี การทำนาปรัง การเลี้ยงสัตว์ไว้ใช้งาน หรือเอาไว้อขาย การปลูกผัก การประกอบอาหาร และการดำรงชีวิตต่าง ๆ ของชาวบ้าน ล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรม

ภาพที่ 8 การประกอบอาชีพของชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา

ภาพที่ 9 การปลูกพืชผักของชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา

ภาพที่ 10 แหล่งประกอบอาชีพชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา

ภาพที่ 11 แหล่งประกอบอาชีพชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา

ภาพที่ 12 การเลี้ยงสัตว์ในชุมชนหนองต้อและชุมชนหนองต้อพัฒนา

ภาพที่ 13 การทอเสื่อในชุมชนหนองต๋อและชุมชนหนองต๋อพัฒนา

ภาพที่ 14 วิธีชีวิตในชุมชนหนองต๋อและชุมชนหนองต๋อพัฒนา

4. ประเพณีและความเชื่อ

ชุมชนหนองตอและชุมชนหนองต้อพัฒนาจะมีวัฒนธรรมตามประเพณีและความเชื่อที่เกิดจากการนับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งในชุมชนจะประกอบพิธีกรรมตามประเพณีทางศาสนาที่วัดประจำหมู่บ้านคือวัดหนองต้อ ซึ่งวัดนี้อยู่ไม่ไกลจากชุมชน ชาวบ้านจะประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่วัดอยู่เสมอในทุกโอกาสทั้งวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีพระใบฎีกาสำเรียง กิตติคุณ เจ้าอาวาสวัดหนองต้อ ซึ่งท่านเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมในทุกโอกาส

นอกจากประเพณีวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ชาวบ้านยังมีความเชื่อในเรื่องของพิธีกรรมในอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีภายในชุมชนในหลายพิธีกรรม เช่น การไหว้ศาลตาปู่ ซึ่งเป็นศาลประจำหมู่บ้านตั้งอยู่บนพื้นดินบริเวณใกล้กับหนองน้ำประจำหมู่บ้าน การประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญตามความเชื่อของคนเฒ่าคนแก่ในชุมชน เป็นต้น

ภาพที่ 15 วัดหนองต้อ

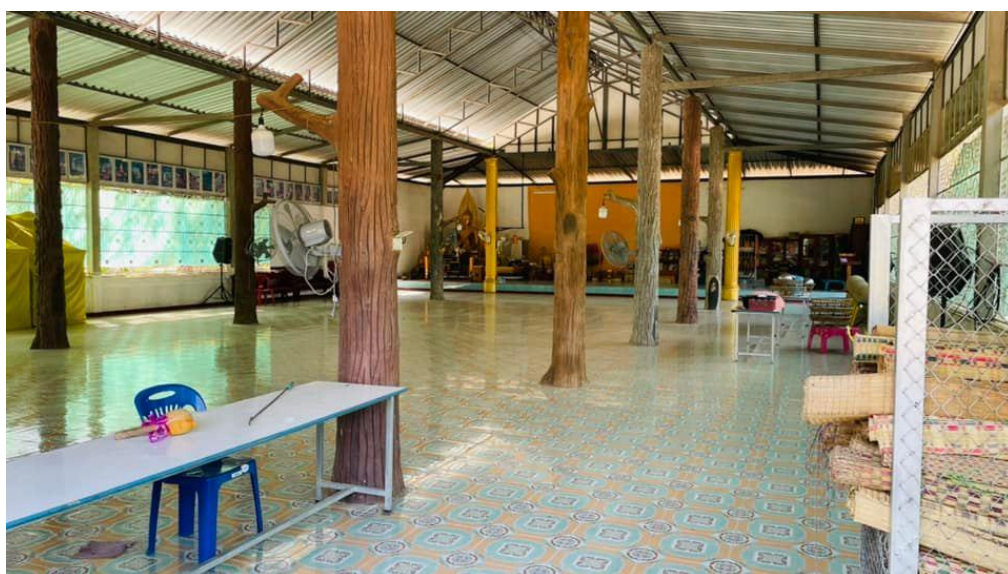
ภาพที่ 16 บริเวณภายในวัดหนองตอ

ภาพที่ 17 บริเวณภายในวัดหนองตอ

ภาพที่ 18 บริเวณภายในวัดหนองต้อ

ภาพที่ 19 บริเวณภายในวัดหนองต้อ

ภาพที่ 20 บริเวณภายในวัดหนองตอ

5. ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ศิลปะและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นของชุมชนหนองตอและชุมชนหนองตอพัฒนา ยังคงปรากฏร่องรอยของความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมที่มาจากการอพยพเพื่อมาตั้งถิ่นฐานในบริเวณหนองตอนี้ การอพยพมาในอดีตในครั้งนั้นจะมีผู้คนมาจากหลากหลายท้องถิ่น เช่น อพยพมาจากจังหวัดอื่น อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ถูกหล่อหลอมเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมของชุมชน

ศิลปะท้องถิ่นของชุมชนบ้านหนองตอมีหลายแขนงแตกต่างกันไปตามความนิยมและตามกระบวนการของสืบทอดวัฒนธรรม ซึ่งแต่ละแขนงยังคงมีร่องรอยปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ถึงแม้ศิลปะและวัฒนธรรมเหล่านี้จะถูกกลืนเลือนไปบ้างแต่ยังคงมีผู้สูงอายุที่ยังคงสามารถแสดงให้เห็นว่าศิลปะและวัฒนธรรมเหล่านี้ เคยได้รับความนิยมจากผู้คนในท้องถิ่นเมื่อครั้งอดีต

ในปัจจุบันศิลปะและวัฒนธรรมที่ยังคงมีปรากฏเกิดขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้รับรู้และชื่นชม อาจจะไม่มากเท่าใดนักแต่ก็สามารถเป็นที่ภาคภูมิใจของผู้คนในชุมชน เช่น การใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร การประกอบอาหารพื้นบ้าน การทำขนมพื้นบ้าน การทอเสื่อ การบรรเลงดนตรีพื้นบ้าน เป็นต้น

ภาพที่ 21 การประกอบอาหารพื้นบ้าน

ภาพที่ 22 การทอเสื่อ

ภาพที่ 23 การทอเสื่อ

ภาพที่ 24 การทอเสื่อ

ภาพที่ 25 การทอเสื่อ

ภาพที่ 26 ผลิตภัณฑ์ในชุมชน

กระบวนการถ่ายทอดศิลปะการแสดงตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพของชุมชน โดยใช้แนวคิดการจัดทำ “โครงการสืบสาน สร้างสรรค์ สนับสนุนพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชน” โดยขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีภาวะความเป็นผู้นำ บูรณาการการเรียนการสอนด้านดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน และการสร้างนวัตกรรมด้านศิลปะการแสดงจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกิจกรรมนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนพื้นที่แหล่งรู้ที่สอดคล้องต่อบริบทของชุมชนและเทียบทันต่อการขับเคลื่อนของยุคสมัยที่จะทำให้เกิดการหนุนเสริมต่อชุมชนให้เกิดความตระหนักรู้ การสืบทอดองค์ความรู้ต่อเยาวชน และนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งเรียนรู้ที่นำไปสู่ความยั่งยืนได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งมีกิจกรรม ดังนี้

1. อบรมและพัฒนานักศึกษาให้เกิดการปฏิบัติด้านดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

สำนักศิลปะและวัฒนธรรมจัดอบรม เชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกฝนทักษะการปฏิบัติดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยจัดอบรมนักศึกษา ณ ห้องประชุมสิวลัย ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ โดยมีอาจารย์เป็นวิทยากรให้ความรู้ กิจกรรมการฝึกอบรมจะให้นักศึกษาเรียนรู้เทคนิคการปฏิบัติและฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และหลังจากที่ฝึกฝนปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะให้ฝึกฝนทักษะกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รู้และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและบูรณาการด้านการสร้างขวัญและกำลังใจกับการเรียนการสอนด้านศิลปวัฒนธรรม

กลุ่มเป้าหมายของการอบรมครั้งนี้ คือนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ และสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้จัดกิจกรรมเรียนรู้ฝึกฝนปฏิบัติด้านการแสดงดนตรีพื้นบ้านและนาฏศิลป์พื้นบ้าน เน้นกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ โดยการนำวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีพื้นบ้าน และนาฏศิลป์พื้นบ้าน มาถ่ายทอดให้ความรู้กับนักศึกษา และมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Focus Group เพื่อให้สร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดง ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) กิจกรรมเรียนรู้บริบทชุมชนชาวอีสานใต้ จังหวัดบุรีรัมย์ บริบทชุมชนบ้านหนองต้อ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
- 2) กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานใต้
- 3) กิจกรรมฝึกอบรมการปฏิบัติการบรรเลงดนตรีพื้นบ้าน – นาฏศิลป์พื้นบ้าน
- 4) กิจกรรมการฝึกทักษะปฏิบัติเพื่อนำเสนอและการฝึกฝนภาวะการเป็นผู้นำ
- 5) กิจกรรมนำเสนอรูปแบบการแสดงที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน

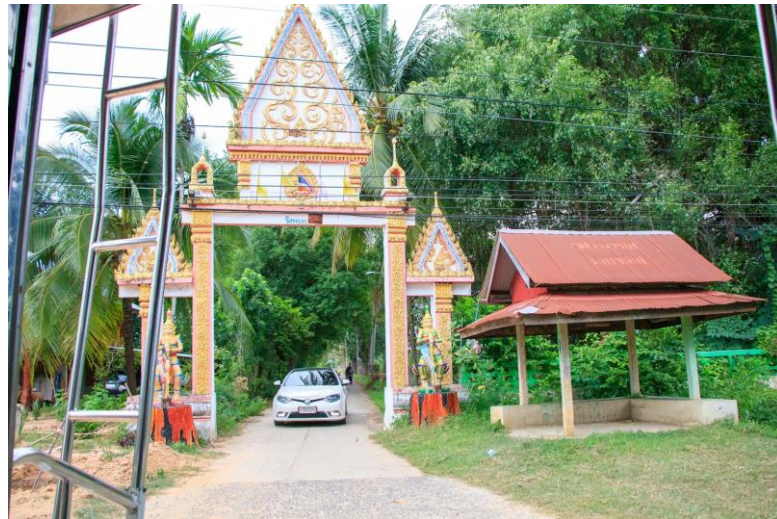
ภาพที่ 27 กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้

ภาพที่ 28 กิจกรรมการฝึกทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานใต้

2. กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม ลงพื้นที่เพื่อนำนักศึกษา ร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ณ ชุมชนบ้านหนองต้อ ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยได้รับการประสานงานจากผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรม ณ วัดหนองต้อ

ภาพที่ 29 พื้นที่ดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเริ่มต้นจากการต้อนรับด้วยมิตรไมตรีจากชาวบ้าน มีกิจกรรมการรับประทานอาหารร่วมกันเพื่อสร้างความรักความสามัคคีและเป็นกิจกรรมการละลายพฤติกรรมเพื่อให้ชาวบ้านและนักศึกษามีความสนิทสนมกัน สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ และมีความสุขจากการทำงานร่วมกัน

ภาพที่ 30 พื้นที่ดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมลำดับถัดไปคือ การแนะนำผู้นำชุมชนและผู้บริหารของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีการแนะนำและพูดคุยถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการและความสำคัญเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างเข้มแข็ง ในกิจกรรมครั้งนี้ได้ให้นักศึกษาได้ร่วมเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านเพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมกิจกรรมและนำทักษะองค์ความรู้ไปต่อยอดต่อไป

ภาพที่ 31 กลุ่มผู้นำชุมชน

ภาพที่ 32 ผู้นำชุมชนกล่าวต้อนรับ

ภาพที่ 33 กลุ่มชุมชนและนักศึกษา

ภาพที่ 34 การชี้แจงการดำเนินกิจกรรมให้กับกลุ่มชุมชน

ในกิจกรรมครั้งนี้ได้เลือกการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแสดง “เรียมมองกัวลจองโด” ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงที่เกิดจากการนำเอาความเชื่อความศรัทธาในการบายศรีสู่ขวัญมาถ่ายทอดทางนาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นการแสดงออกถึงการต้อนรับแขกบ้านต่างเมืองโดยเชื่อว่าการบายศรีสู่ขวัญจะทำให้เกิดความสุขสบายใจทำให้เกิดสิ่งดีงามตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

กิจกรรมลำดับต่อไปคือการนำเสนอผลงานทางดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่นักศึกษาได้รับจากการฝึกอบรมปฏิบัติ เพื่อให้ชาวบ้านได้เห็นถึงรูปแบบการแสดงที่สวยงามถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในลำดับต่อไป การบรรเลงวงดนตรีในครั้งนี้จะบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องดนตรีของวัฒนธรรมชุมชนอีสานใต้คือวงกันตรึม ประกอบไปด้วย ซอกันตรึม กลองกันตรึมและเครื่องประกอบจังหวะคือ ฉิ่ง ฉาบ กรับ พร้อมกับการขับร้องเพื่อเพลงสื่อความหมายถึงการอวยพรของพิธีบายศรีสู่ขวัญ

ภาพที่ 35 วงดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาพที่ 36 วงดนตรีพื้นบ้านอีสานใต้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์จะกำหนดให้นักศึกษานาฏศิลป์เป็นวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้ในท่ารำต่างๆโดยเริ่มจากท่ารำการฝึกปฏิบัติเบื้องต้นการฝึกการย่อเท้าและการฝึกการใช้มือในการรำรำที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนประกอบไปด้วยท่ารำออกท่ารำการเรียนแบบการผูกข้อไม้ข้อมือการไหว้บายศรีและท่ารำต่างๆที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสานใต้

ภาพที่ 37 กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์

ภาพที่ 38 กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์

นอกจากนี้ยังให้มีการฝึกการสร้างสรรค์ทำรำในรูปแบบง่ายๆเพื่อสามารถนำไปใช้ต่อยอดในการรำรำในงานหรือวิธีการต่างๆในลำดับต่อไปซึ่งชาวบ้านและผู้ร่วมกิจกรรมต่างมีความสุขและสนุกสนานในการทำกิจกรรมในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ภาพที่ 39 กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม มีดังนี้

- 1) สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้ศึกษา อนุรักษ์ภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เพื่อส่งเสริม ต่อยอดภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ให้เกิดความเข้มแข็ง
- 2) เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น
- 3) ได้พัฒนานักศึกษาด้านการบูรณาการ การเรียนการสอนกับการอนุรักษ์ ส่งเสริมสืบสาน ศิลปะและวัฒนธรรม
- 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้าน ศิลปินพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างหรือพัฒนาองค์ความรู้ในรูปแบบของงานวิจัยหรือชิ้นงานศิลปะและถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อยกระดับให้เป็นมาตรฐาน

5) พัฒนาศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ให้เป็นแหล่งสารสนเทศทางวัฒนธรรม เพื่อยกระดับการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

6) เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อการบูรณาการศาสตร์ทางศิลปะและวัฒนธรรมกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและฟื้นฟูสุขภาพกายใจ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบฟอร์มเสนอโครงการ อพ.สร. ปี 2566

โครงการสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ของหน่วยงาน
ที่ร่วมสนองพระราชดำริ งบประมาณแผ่นดิน ในปีงบประมาณ 2566
ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1. ชื่อโครงการ : โครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน
ของจังหวัดบุรีรัมย์

2. หลักการและเหตุผล

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการอนุรักษ์ทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศไทย ให้คงอยู่เป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าประจำชาติไทยสืบไป โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) ดำเนินงานบนฐานทรัพยากร 3 ฐาน คือ ทรัพยากรกายภาพ (สิ่งที่ไม่มีชีวิต) ทรัพยากรชีวภาพ (สิ่งที่มีชีวิต) และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา มีแนวทางการดำเนินงาน 3 กรอบ 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร ประกอบด้วย กิจกรรมปกป้องทรัพยากร กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร 2) กรอบการใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร และ 3) กรอบการสร้างจิตสำนึก ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมสนองพระราชดำริมากกว่า 204 หน่วยงาน มีสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนมากกว่า 4,500 โรงเรียน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้คน รุ่นต่อไปได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสมดุล ยกระดับ กระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมบนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล และในยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมาย การพัฒนาที่

สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อนุรักษ์ ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง อันเป็นลักษณะของคนไทยในอนาคตที่ประเทศคาดหวังในอีก 20 ปีข้างหน้า

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ดำเนินงานตาม**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4** ส่งเสริมและสืบสานงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อยอดมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่ามูลค่าสูง และเป็นฐานรากในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติให้มีความเข้มแข็งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ คือ ประชาชนคนไทยมีจิตสำนึกที่ดีงาม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถเพิ่มคุณค่า และมูลค่าจากศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา งานวิจัย บริหารจัดการองค์ความรู้มิติทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการนำศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงเพื่อเป็นฐานรากในการพัฒนาชุมชนประเทศชาติและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาและยกระดับระบบบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

ในปีงบประมาณ 2566 สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับจัดสรรงบประมาณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ดังนั้น สำนักศิลปะและวัฒนธรรม จึงได้จัดทำโครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการต่อยอดจากโครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ในปีงบประมาณที่ผ่านมา และสำรวจ ค้นหา รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์เกิดการพบร่องรอยของศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางด้านศิลปะการแสดงและความเชื่อที่ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ในปีงบประมาณ 2566 นี้สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้กำหนดการดำเนินงานเพื่อศึกษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการเรียนรู้ อนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนสำหรับพัฒนานักศึกษาและเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จึงได้

กำหนดลงพื้นที่ชุมชนและร่วมกันพัฒนางานด้านการส่งเสริมศิลปะการแสดงของชุมชนชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)
- 3.2 เพื่อศึกษาบริบททางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
- 3.3 เพื่อถ่ายทอดศิลปะการแสดงตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- 3.4 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

4. กิจกรรมและเป้าหมายของโครงการ

4.1 กิจกรรมของโครงการ

- สำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ได้แก่ แบบฟอร์มใบงานตามรูปแบบของ อพ.สธ. โดยมีการปรับแบบฟอร์มให้มีความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ พร้อมกรอกข้อมูลในระบบตามที่หน่วยงานสร้างขึ้น และเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม
- บันทึกภาพประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมาย
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอน อบรมนักศึกษาเพื่อให้สามารถเป็นผู้ถ่ายทอดศิลปะการแสดงสู่ชุมชน
- สร้างสรรค์ชุดการแสดงศิลปะทางดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านร่วมกับชุมชน

4.2 เป้าหมายของโครงการ

- ข้อมูลทางด้านภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
- จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมไม่น้อยกว่า 80%
- เกิดองค์ความรู้และสามารถนำไปถ่ายทอดกับชุมชนได้เป็นอย่างดี
- สร้างสรรค์ชุดการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. ตัวชี้วัดของโครงการ

5.1 เชิงปริมาณ

- 5.1.1 ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์
- 5.1.2 จำนวนนักศึกษาที่ร่วมโครงการและจำนวนบุคลากรในท้องถิ่น
- 5.1.3 พื้นที่ดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์

5.2 เชิงคุณภาพ

- 5.2.1 มีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนการบูรณาการกับรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ปฏิบัติ
รวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสานและนาฏศิลป์พื้นเมือง
- 5.2.2 ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นแหล่งความรู้ทางประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และสื่อในการจัดการเรียนการสอนด้านทรัพยากรวัฒนธรรม
- 5.2.4 นักศึกษา บุคลากร และบุคคลทั่วไปเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

6. ระยะเวลาการดำเนินงาน (ทำเป็นตาราง)

ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2565			ปี พ.ศ. 2566				
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3	
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง	←→							
วางแผนโครงการ (P)								
จัดทำร่างและรายละเอียดโครงการฯ			←→					
นำเสนอผู้บริหารเพื่อขอความเห็นชอบในหลักการเบื้องต้น				←→				
ขออนุมัติโครงการ				←→				
ประสานปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน				←→				
ดำเนินโครงการ (D)								

กิจกรรม	ปี พ.ศ. 2565			ปี พ.ศ. 2566				
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3	
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
ดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผน								
ติดตามการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (C)								
รายงานการประเมินผลโครงการ								
นำผลสรุปมาปรับปรุงเพื่อวางแผนครั้งต่อไป (A)								
ประชุมสรุปเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป								

7. วิธีการดำเนินการ

7.1 สำรวจและบันทึกข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565 วันสิ้นสุดโครงการ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ

7.2 จัดอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

7.3 จัดทำรายงานข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ ในรูปแบบรูปเล่ม รายงานโครงการ

8. สถานที่ดำเนินการ

8.1 พื้นที่ภาคสนาม ชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูกานบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

8.2 ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

9. งบประมาณ

- แหล่งงบประมาณ/แหล่งทุน

☒ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

โครงการการบริหารจัดการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) รหัสโครงการ 66 - 03 - 0103 จำนวนเงิน.....150,000

.....บาท

☐ ใช้งบประมาณของหน่วยงาน (ระบุแหล่งงบประมาณ)

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

- งบประมาณ จำนวน 150,000 บาท โดยใช้จ่าย ดังนี้

9.1 การประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อม รวมงบประมาณ 12,000 บาท

9.2 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลฯ ในพื้นที่เป้าหมาย รวมงบประมาณ 117,610 บาท

9.3 จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรม

ท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ (รายงานฉบับสมบูรณ์) รวมงบประมาณ 20,390 บาท

10. หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

11. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	จำนวน หน่วยนับ	วงเงิน (บาท)	ระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล จากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่ เกี่ยวข้อง	1 ครั้ง	ค่าวัสดุสำนักงาน (2,000 บาท × 1 ครั้ง) รวม 2,000 บาท	ตุลาคม - พฤศจิกายน 2565	
2. การประชุมคณะทำงานเตรียม ความพร้อมดำเนินงานจัดทำข้อมูล ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นใน จังหวัดบุรีรัมย์ (คณะทำงาน จำนวน 20 คน)	1 ครั้ง	1) ค่าวัสดุสำนักงาน (7,500 บาท × 1 ครั้ง) 2) ค่าอาหาร 2,000 บาท (20 คน × 1 มื้อ × 100 บาท) 3) ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 500 บาท (20 คน × 1 มื้อ × 25 บาท) รวม 10,000 บาท	ธันวาคม 2565	
3. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัด บุรีรัมย์ และการจัดกิจกรรมการ อบรม		1) ค่าจ้างเก็บข้อมูล จำนวน 150 ชุด × ชุดละ 80 บาท = 12,000 บาท 2) ค่าจ้างคีย์ข้อมูล	มกราคม - มีนาคม 2566	

กิจกรรม	จำนวน หน่วยนับ	วงเงิน (บาท)	ระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
การออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการ แสดงศิลปวัฒนธรรม		จำนวน 150 ชุด x ชุดละ 50 บาท = 7,500 บาท 3) ค่าจ้างเหมาบันทึกเสียงและ ประพันธ์ดนตรี = 30,000 บาท 4) ค่าจ้างเหมาออกแบบชุด และเครื่องแต่งกาย = 40,000 บาท 5) ค่าวัสดุอุปกรณ์ (28,110 บาท) รวม 107,610 บาท		
4. การประชุมคณะทำงานสรุป ดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและ วัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ (คณะทำงาน จำนวน 20 คน)	1 ครั้ง	1) ค่าวัสดุสำนักงาน (7,500 บาท x 1 ครั้ง) 2) ค่าอาหาร 2,000 บาท (20 คน x 1 มื้อ x 100 บาท) 3) ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 500 บาท (20 คน x 1 มื้อ x 25 บาท) รวม 10,000 บาท	เมษายน 2566	
5. จัดทำรายงานผลการดำเนิน โครงการจัดทำข้อมูลประเพณีและ วัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ (รายงานฉบับสมบูรณ์)	20 เล่ม	1) ค่าจัดทำรูปเล่มเอกสาร รายงานโครงการ (20 เล่ม x 700 บาท = 14,000 บาท) 2) ค่าวัสดุสำนักงาน (6,390 บาท) รวม 20,390 บาท	พฤษภาคม 2566	
รวมทั้งสิ้น		150,000		

** หมายเหตุ แผนการดำเนินกิจกรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

12. แผนการเบิกจ่ายเงิน

กิจกรรมหลัก	รวมงบประมาณ (บาท)	แผนการใช้จ่ายเงิน			
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. การประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อมดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์	12,000		12,000		
3. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ 4. การประชุมคณะทำงานสรุปดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์	117,610		117,610		
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ (รายงานฉบับสมบูรณ์)	20,390			20,390	

13. การติดตามประเมินผล

13.1 โครงการที่ดำเนินการเป็นโครงการบริการวิชาการที่ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ด้านยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และยุทธศาสตร์ ที่ 3 พัฒนางานวิจัยบนรากฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์และบริการวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นและชุมชน

13.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการในภาพรวมการประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการสามารถ แสดงรายละเอียดตามมิติต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่คาดว่าจะใช้ในการประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ

เกณฑ์การประเมิน ความสำเร็จ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
เชิงปริมาณ	- ร้อยละของผู้ร่วมโครงการที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ 90
เชิงคุณภาพ	- ชุมชนเห็นคุณค่าของตนเอง มีข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงสู่การสร้างมูลค่าเพื่อท้องถิ่นต่อไป - ความคุ้มค่าของงบประมาณต่อผู้ร่วมโครงการ - ผู้ร่วมโครงการสามารถฝึกทักษะเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ และใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์พื้นเมือง	- -

13.3 วิธีการประเมินผลทั้งนี้สามารถประเมินความสำเร็จในการดำเนินโครงการตามตัวชี้วัดตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา สามารถแสดงรายละเอียดตามมิติต่าง ๆ ตามตัวชี้วัดตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา

แผนการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย	ลักษณะการบูรณาการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
แผนการบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา - ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	- มีการนำเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์	- ร้อยละ 90 ของนักศึกษาที่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น หรือสามารถสอบผ่านในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์

- ปฏิบัติรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน - นาฏศิลป์พื้นเมือง	พื้นเมืองเข้าสู่ตลาดแรกในการดำเนินโครงการ - นำนักศึกษาออกสำรวจพื้นที่เพื่อร่วมให้บริการวิชาการตามแผนงานที่กำหนด - มอบหมายงานให้นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ ร่วมในโครงการทำรายงานข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์	รวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสานและนาฏศิลป์พื้นเมือง - ร้อยละ 90 ของนักศึกษาที่มีส่วนในโครงการ - จำนวนรายงานผลการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
---	---	---

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

14.1 ได้ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์เชิงพื้นที่ในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ และฐานข้อมูลระบบออนไลน์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์

14.2 ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนด้านข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ปฏิบัติรวมวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์พื้นเมือง

14.3 เกิดผลงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

15. ประเภทกิจกรรม (โปรดเลือกประเภทกิจกรรมโดยกาเครื่องหมาย ☒ ในช่อง ☐)

F : Frame (กรอบการดำเนินงาน)	A : Activity (กิจกรรม)	สัญลักษณ์
☒ F1 กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร	☐ A1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร	F1A1
	☒ A2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร	F1A2
	☐ A3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร	F1A3
☐ F2 กรอบการใช้ประโยชน์	☐ A4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร	F2A4
	☐ A5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร	F2A5
	☐ A6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร	F2A6
☐ F3 กรอบการสร้างจิตสำนึก	☐ A7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร	F3A7
	☐ A8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร	F3A8

16. ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ

(อาจารย์ ดร.พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ)

ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565

ลงชื่อ..... ผู้เห็นชอบโครงการ

(อาจารย์ ดร. พิสมัย ประชานันท์)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่น

วันที่

ลงชื่อ..... ผู้เห็นชอบโครงการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กระพั่น ศรีงาน)

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

วันที่

ผลการพิจารณาโครงการ

() อนุมัติ () ไม่อนุมัติ

ลงนาม ผู้อนุมัติโครงการ

(รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วันที่

ภาคผนวก ข

แบบฟอร์มสรุปความก้าวหน้าโครงการ อพ.สร. ปี 2566

แบบฟอร์มสรุปความก้าวหน้าโครงการ อพ.สร. ปีงบประมาณ 2566

กรุณาเลือก ☒ กรอบและกิจกรรมที่ตรงกับโครงการที่ท่านรับผิดชอบ

1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

- ☐ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร
- ☒ กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร
- ☐ กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

2. กรอบการใช้ประโยชน์

- ☐ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร
- ☐ กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร
- ☐ กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร

3. กรอบการสร้างจิตสำนึก

- ☐ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร
- ☐ กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

1. ชื่อโครงการ โครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน
ของจังหวัดบุรีรัมย์

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์ ดร.พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิราพร ศิรินนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ถุงแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวรัตน์ ทศตะ

ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและ
วัฒนธรรม

รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและ
วัฒนธรรม

รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและ
วัฒนธรรม

3. หน่วยงานสังกัด สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

4. E-mail : Panasinsriviset@gmail

Tel : 09 1016 8016

5. หลักการและเหตุผล/ที่มาและปัญหาของพื้นที่

ในปีงบประมาณ 2566 สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับจัดสรรงบประมาณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ดังนั้น สำนักศิลปะและวัฒนธรรม จึงได้จัดทำโครงการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนของจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการต่อยอดจากโครงการจัดทำข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ในปีงบประมาณที่ผ่านมา และสำรวจ ค้นหา รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรม/ประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์เกิดการบ่งบอกรอยของศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมทางด้านศิลปะการแสดงและความเชื่อที่ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ในปีงบประมาณ 2566 นี้สำนักศิลปะและวัฒนธรรมได้กำหนดการดำเนินงานเพื่อศึกษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการเรียนรู้ อนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนสำหรับพัฒนานักศึกษาและเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดลงพื้นที่ชุมชนและร่วมกันพัฒนางานด้านการส่งเสริมศิลปะการแสดงของชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

7. พื้นที่ดำเนินโครงการ (ชุมชน หมู่บ้าน/พื้นที่เป้าหมาย)

ชุมชนบ้านหนองต้อ หมู่ที่ 9 และบ้านหนองต้อพัฒนา หมู่ที่ 18 ตำบลหูก้านบ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

8. ขั้นตอนการทำงาน (ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นการติดตามประเมินผล)

ขั้นเตรียมการ

8.1 ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

8.2 การประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อมดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์

ขั้นดำเนินการ

8.3 สำรวจและบันทึกข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2565 วันสิ้นสุดโครงการ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญ

8.4 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ และการจัดกิจกรรมการอบรมการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการแสดงศิลปวัฒนธรรม

ขั้นการติดตามประเมินผล

8.5 การประชุมคณะทำงานสรุป ดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์

8.6 จัดทำรายงานข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ ในรูปแบบรูปเล่มรายงานโครงการ

9. ผลการดำเนินงานตามแผนที่ระบุในโครงการ

กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน
1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	ตุลาคม -พฤศจิกายน 2565	ดำเนินการแล้ว
2. การประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อมดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์	ธันวาคม 2565	ดำเนินการแล้ว
3. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ และการจัดกิจกรรมการอบรมการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการแสดงศิลปวัฒนธรรม	มกราคม – พฤษภาคม 2566	ดำเนินการแล้ว
4. การประชุมคณะทำงานสรุป ดำเนินงานจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์	มิถุนายน 2566	ดำเนินการแล้ว
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ (รายงานฉบับสมบูรณ์)	มิถุนายน 2566	ดำเนินการแล้ว

10. ระบุกิจกรรมในส่วนที่จะดำเนินงานในส่วนที่เหลืออยู่

11. ผลผลิตของโครงการ (OUT-PUT)

ได้ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์เชิงพื้นที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์

12. ผลลัพธ์ของโครงการ (OUT-PUT)

12.1 ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนด้านข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์
ในรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์พื้นเมือง

12.2 เกิดผลงานสร้างสรรค์ด้านศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

13. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาในการดำเนินการโครงการไม่เพียงพอ

14. รูปภาพการดำเนินโครงการ

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบเพิ่มเติม

คณะผู้จัดทำ

1. อาจารย์ ดร.พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ	ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิราพร ศิรินนท์	รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ฤงแก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวรัตน์ ทศตะ	รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

